

A műanyagipar jelene és jövője Európában

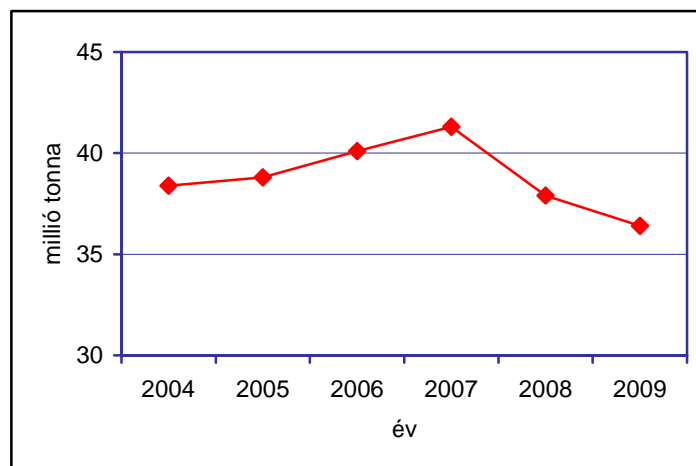
Európa gazdasága 2008 közepétől 2009 végéig az utóbbi 60 év legsúlyosabb válságát élte át. A gazdaság szanálásának érdekében megfogalmazott Európai Gazdasági Megújulási Tervet (European Economic Recovery Plan) a műanyagipar nagyra becsüli, különös tekintettel arra, hogy ez az ágazat a válság egyik nagy vesztese.

Tárgyszavak: műanyagipar; gazdasági válság; műanyag-felhasználás.

A műanyagipar helyzete az általános válságban

Az angol tanácsadó cég, az **AMI** szerint a műanyagok iránti kereslet 2004 és 2007 között 38,4 millió tonnáról monoton 41,3 millió tonnára nőtt. Már a bővülő kereslet éveiben számos kedvezőtlen folyamat indult el, pl. a műanyag-alapanyag gyáraknak a fogyasztás növekedését meghaladó kapacitásbővítése, a feldolgozó vállalatok beruházásainak visszafogása, számos cég versenyképességének romlása.

2008-ban a piaci helyzet világszerte elbizonytalanodott, a műanyag gyártmányok iránti kereslet lanyhult, gondok merültek fel a bankok likviditását illetően, a kőolaj ára rekordmagasságra emelkedett, majd az év közepétől általános gazdasági válság alakult ki. *Az év egészében a műanyagok iránti kereslet –8,2%-kal 37,9 millió tonnára csökkent (1. ábra), ezen belül 2008 utolsó negyedében 30–40%-kal zuhant.*

1. ábra Műanyag-felhasználás az EU-ban 2004–2009 között

A felhasználás szerkezetében radikális változás nem következett be, a poliolefinok iránti kereslet 8–10%-kal esett vissza, a PVC-é 11%-kal, a polisztirolé 9%-kal csökkent 2007-hez képest. *A PET felhasználása viszonylag kismértékben 3%-kal csökkent, de előtte évente 6%-kal növekedett.* A műszaki műanyagok alkalmazása az előző négy év alatt kétszer olyan gyorsan bővült, mint a standard műanyagoké, 2008-ban azonban 7%-kal esett vissza. Az AMI szerint a műanyagipar átlagosnál is kedvezőtlenebb helyzetéhez hozzájárult, hogy a feldolgozó vállalatok igyekeztek minimalizálni raktárkészleteiket, ami az alapanyagok iránti keresletet még tovább csökkentette.

A műanyagipar válságot mérsékelő szerepe

A kereskedelem, a jármű- és az építőipar, az elektromos és elektronikai ágazatok, a gyógyászat és a gazdaság csaknem minden területe egyre nagyobb mértékben támaszkodik a műanyagipar eredményeire; ezen területek sikereinek egyik fontos tényezője a műanyagipar fejlődése, hatékonyságának javulása, újdonságteremtő képességének kibontakoztatása.

Építőipar

A primer energia mintegy 40%-át az épületek hőháztartásában használják fel. Mind az energiafelhasználás, mind a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére óriási lehetőségek kínálóznak még. A hőszigetelő műanyaghabok, nyílászáró szerkezetek, csövek stb. alkalmazása révén az energiaköltségek, minden más megoldással szemben jelentősen csökkenthetők.

Csomagolás

A műanyag csomagolóanyagok és -szerek, továbbá a raktározás és szállítás során alkalmazott eszközök révén jelentős megtakarítás érhető el. A műanyag gyártmányok fajlagos tömege kisebb, mint a hagyományos versenytársaiké, a terményeket, az árut a környezetkárosító hatásokkal szemben hatékonyan védik, tárolás során számos esetben elősegítik az áru minőségének megőrzését és tartósságának meghosszabbítását, pl. az optimális légtér kialakítása révén. A megfelelő csomagolással védett élelmiszerek vesztesége kisebb, és ezzel is csökkenthető az élelmiszerek előállításával járó szén-dioxid-kibocsátás.

Járműipar, légi közlekedés

A járműiparban a műanyag alkatrészek alkalmazása üzemanyag-megtakarítást eredményez; egyes alkatrészek geometriájának és egyéb tulajdonságainak révén csökkenthetők a gyártási költségek, javíthatók az üzemeltetés biztonságának feltételei.

A korszerű műanyagkompozitok alkalmazásával a modern légi járművek tömege 50%-kal, üzemanyag felhasználása mintegy 20%-kal mérsékelhető.

Elektromos, elektronikai, energetikai ipar

A kompozitok és a folyadékkristályos műanyagok alkalmazása az elektromos és elektronikai cikkek (pl. kábelek, számítástechnikai és szórakoztató termékek) gyártásához elősegíti a gyártmányok tömegének csökkentését, miniaturizációját, javíthatja a hő- és villamos szigetelés mértékét, és általában javítja a termékek műszaki színvonalát. A szórakoztató elektronika berendezései ma 65%-kal kevesebb energiát fogyasztanak, mint néhány évvel korábban gyártott elődeik.

Hatékony megújuló energiarendszerek, napelemek, vékony és rugalmas műanyag cellák, korszerű szélturbinák szárnyai, elsősorban kompozitok, ill. új műanyagok alkalmazásával gyárthatók.

Gyógyászat

A műanyagok gyors térhódítása nyomán számottevően javul az egészségipar gyógyító és gazdasági hatékonysága. Az infúziós rendszerek; a protézisek; a lebomló gyártmányok, pl. kötőanyagok; a nanopolimerekből gyártott, a gyógyszereket közvetlenül a sejtekbe juttatható kapszulák; a szívgyógyászatban alkalmazott spirálok elterjedése csak néhány példa lehet a jelenlegi és a jövőben várható fejlődés érzékeltetésére. Az antibakteriális adalékkal ellátott padlók, használati tárgyak segítenek megakadályozni a kórházi fertőzéseket.

Mi várható a jövőben?

Európában a műanyagiparban 1,6 millió ember dolgozik, 50 ezer vállalkozás, működik, az ágazat termelésének értéke évenként 300 Mrd EUR. A **PlasticsEurope**, az **EuPC** és az **Euromap** az ágazat jövője érdekében elemezte az európai gazdaság helyzetét, és felvillantotta azokat a lehetőségeket, amelyek mérlegelése és kiaknázása révén a műanyagipar hatékonyan elősegítheti a régió és az ágazat gazdaságának szanálását és fenntartható fejlődését.

A műanyagipar támogatja a hosszú távon érvényesítendő javaslatokat, a klímavédelmet, az infrastruktúra javítását, a kutatás és fejlesztés ösztönzését, mindezeknek a céloknak elérése érdekében a tagállamok tevékenységének összehangolását, az egymás közötti felesleges rivalizálás, eltérő gazdaságpolitika és protekcionizmus kedvezőtlen hatásainak lehető legnagyobb mértékű tompítását.

Elsősorban azonban a rövid távon érvényesülő, azonnali eredményekkel biztató célok kitűzése és megvalósítása révén bíznak a fenntartható fejlődés sikerében, ilyenek pl.:

- a finanszírozás feltételeinek gyors javítása,
- a fizetési kötelezettségek szerződésben meghatározott kikényszerítésének lehetősége,

- az újdonságteremtés akadályainak elhárítása,
- a környezet védelme érdekében megnyilvánuló politikai akarat,
- az energiatermelés és -felhasználás hatékony ösztönzése,
- a káros anyagok kibocsátását szabályzó kereskedelem (Emission Trading System) negatív hatásainak kiküszöbölése,
- a zöld mozgalom és a társadalmi támogatások törvényi újraszabályozása és irányelveinek meghatározása,
- a gazdaság további megterhelésének megakadályozása és a prioritások törvényekkel szabályozott kidolgozása.

Az Európai Unióban 2009-ben a GDP becslések szerint 4%-kal csökken. Az AMI megfigyelése szerint az év első felében a műanyagok termelése és a felhasználása gyengélkedett, és ez további 15%-os csökkenéshez vezetett a felhasználásban. Az év második felében enyhe javulást figyeltek meg, ami miatt összességében 2009-re vonatkozóan a felhasználás előzetes adatok szerint 4%-kal csökkent (1. ábra). A felhasználás több mint 50%-a csomagolási célú volt, a kereslet nőtt. Ugyanez elmondható a higiéniai és az orvosegészségügyi alkalmazásokra, habár ezek piaca kicsi. Az autóipar gyengélkedett (még most is) és emiatt *a műszaki műanyagok felhasználása 2011-ig nem fog növekedni.*

Az AMI szerint Európában a 2010. évi műanyag-felhasználás 1–2%-kal nő majd, 2011-2012-ben pedig 2-3% növekedés várható. *A 2009. évi szintet 2013-ban éri el majd a műanyagipar.*

Összeállította: Dr. Pál Károlyné

Economic turmoil and european industry = macplas international, E3 09 2009. p. 6–7.

Downturn for polymer demand = macplas international, E3 09 2009. p. 9.

Röviden...

A BOPP fólia felhasználása tovább nő

A **PCI Films Consulting** cég azt jósolja, hogy a világ BOPP fólia felhasználása átlagosan évi 6%-kal nő majd és *2013-ban eléri a 6,75 millió tonnát.* A BOPP fólia iránti kereslet 2009-ben is élénk volt, a piac összességében 4,3%-kal bővült az előző évhez képest. A régiók között azonban továbbra is nagy a különbség: leggyorsabban az ázsiai térség fejlődik (Kína, India, Indonézia), Kelet-Európában Oroszország és Ukrajna kínál lehetőségeket a BOPP gyártók számára. Közel-Keleten szintén várható évi 6%-os bővülés, de Nyugat-Európában a fejlődés jóval kisebb ütemű lesz, évi 1,4%. A nyugat-európai gyártók számára még ez is megnyugtató a 2008-ban elszenvedett 3,1%-os forgalomcsökkenéshez képest.

O. S.

European Plastics News, 36. k. 10. sz. p. 11.

www.quattroplast.hu